

بررسی وضعیت مصرف سیگار و عوامل مؤثر بر گرایش به ترک در دانشجویان

خوابگاه‌های دانشگاه علوم پزشکی تبریز

منصور شمس‌پور^۱، رسول کورانی بهادر^۲، اصغر محمدپوراصل^۱، آسیه منصوری^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی- گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی. ۲- دانشگاه علوم پزشکی تبریز- دانشکده بهداشت و تغذیه- دانشجوی دوره کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی.

چکیده

مقدمه: ترک سیگار در جوانان و نوجوانان یکی از اولویت‌های برنامه‌های پیشگیری می‌باشد. هدف مطالعه حاضر تعیین شیوع مصرف سیگار، بررسی تجربیات ترک سیگار و عوامل مؤثر بر گرایش به ترک سیگار در بین نمونه‌ای از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در مجموع ۵۲۳ نفر (۲۹۳ زن، ۲۳۰ مرد) از دانشجویان در یک مطالعه مقطعی شرکت کردند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات یک پرسش‌نامه خود ایفا بود که شامل سؤالاتی در مورد اطلاعات دموگرافیکی سؤالاتی به صورت باز و بسته جهت تعیین وضعیت مصرف سیگار، تجربیات ترک، گرایش به ترک، مصرف الکل و مصرف مواد اعتیاد آور قبل و بعد از شروع مصرف سیگار بود. داده‌ها توسط آزمون‌های t -test و χ^2 و دقیق فیشر با استفاده از نرم‌افزار SPSS آنالیز شدند.

یافته‌ها: شیوع کلی مصرف سیگار ۸/۹٪ (۱۸٪ مردان و ۱/۴٪ زنان) بود. بین جنس و وضعیت مصرف سیگار و هم-چنین بین مصرف الکل و مصرف سیگار رابطه آماری معناداری وجود داشت ($P < 0/001$). مهم‌ترین دلایل شروع مصرف سیگار، کنجکاو، کسب تجربه جدید و امتحان کردن (۳۷/۷۶٪)، کسب لذت و سرگرمی (۱۷/۴۸٪)، مشکلات روحی و روانی و آرامبخشی (۱۶/۰۸٪)، دوستان سیگاری (۱۵/۳۸٪)، ناآگاهی و بی‌تجربگی (۴/۸۹٪) بودند. ۵۴/۱۶٪ مصرف‌کنندگان کنونی سابقه اقدام به ترک داشتند. آگاهی از مضرات سیگار (۴۳/۴۷٪)، عدم وابستگی و علاقه به سیگار (۲۱/۷۳٪)، تنفر از دود سیگار (۱۳/۰۴٪)، توصیه‌های دیگران (۸/۶۹٪)، موقعیت اجتماعی (۸/۶۹٪) مهم‌ترین دلایل ترک سیگار بودند. مهم‌ترین دلایل عدم موفقیت در ترک مشکلات مادی و اجتماعی (۲/۲۶٪)، افسردگی و مشکلات عصبی (۲۳٪)، وابستگی روحی و روانی (۱۹/۲۳٪)، و دوستان سیگاری (۱۵/۳۸٪) بودند. از عوامل تأثیرگذار در ایجاد انگیزه برای ترک، ضرر جسمانی ناشی از مصرف سیگار، اعتقاد به مضر بودن سیگار، بیماری‌های مرتبط با سیگار و موقعیت اجتماعی خود به ترتیب بیش‌ترین تأثیر را داشتند. شیوع مصرف اکثر مواد اعتیادآور بعد از شروع مصرف سیگار در مقایسه با قبل از آن بالا بود.

نتیجه‌گیری: با شناخت هرچه بیش‌تر عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه برای ترک سیگار می‌توان برنامه‌های پیشگیری بسیار کارآمدتری را برای جوانان طراحی کرد.

واژگان کلیدی: مصرف سیگار، دانشجویان، ترک سیگار، جوانان، تبریز.